בס״ד

שבת בשבתו

י׳ כסלו תשפ״ז \ גיליון 494

בְּרֵאשִׁית – וַיֵּצֵא

הפטרה:

אשכנזים " וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה אֲרָם " { הושע י"ב, י"ג }

ספרדים " וְעַתָּה תְּלוּאִים לְמִשְׁוָתִי " { הושע י"א, ז' }

לרפואה שלמה .

מיטלי בת עליזה
טליה אסתר בת אלינור
הרב אליהו רפאל בן סעדה
ינון יהודא חי בן ורד רוזה
אפרים יהודא בן רייזל
רבי יוסף בן עישה
רבי יצחק בן ימנה
רחלי בת הניה .

השבת נקרא. בפרשת השבוע על יציאת יעקב מבאר שבע לחרן, ועל עבודתו אצל לבן עשרים שנה, שבע שנים עבור לאה, שבע שנים עבור רחל, ושש שנים נוספות, בהם נשא לאשה גם את זלפה ובלהה, ונולדו להם אחד עשר ילדים. בפרק כ״ט פסוק י״ח נאמר: **״ וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה. וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמָּדִי. וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ ״.** יעקב אבינו ידע, שיש לו עסק עם רמאי, אבל לא נעים להגיד לבן-אדם שעתיד להיות חמיך: ״אתה רמאי...״ ...הוא מנסה להגיע לפשרה: ״בֹּא תשמע, אני יודע שבני עירך הם רמאים, לכן אני רוצה לסגור איתך חוזה מדויק ... לכן אני מדגיש בפניך: רחל בתך הקטנה״ אמר לו לבן: טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר...נשאלת השאלה: מדע לבן לא מתווכח?! למה הוא לא ניסה להוציא עוד עשר שנים לפחות?...משיב ר׳ זלמן סורוצקין: אחד שמתכונן לקיים את החוזה, יש לו על מה להתווכח... אבל רמאי חושב אחרת: ״אתה אמרת שבע?... אתה תעבוד אצלי כבר 14... למה לי לריב איתך מעכשיו?!״...משל מליצי למה הדבר דומה: היו פעם שתי רמאים, שבאו לאיזה חנות...הרמאים: כמה עולה? בעל החנות: $5000 הרמאים: אפשר אולי ב- 3500$? בעל החנות: אתה יודע מה בא נסגור על 4000$...אומר אחד הרמאים לחבר שלו: ״מה אתה מתווכח איתו, הרי ממילא אנחנו לא מתכוונים לשלם לו כלום?!״ עונה החבר: ״נכון, אבל כואב לי הלב שהוא יפסיד כל כך הרבה״... וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר... מה התשובה הזאת? תגיד כן או לא? !אלא הוא כבר תכנן לתת לו את לאה, אבל בשביל לתת לו את לאה, צריכים להכין תירוץ...אז ממילא הוא אמר לו כך טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר... אחר כך נראה מה לעשות עם זה...**אומנם לכאורה**, הדבר תמוה, עובדה היא שכאשר אדם אוהב דבר ומצפה לו וחפץ בו מאוד, הרי ככל שהציפייה לדבר גדולה יותר, כך התמשכות הזמן עד לקבלת הדבר קשה יותר, ורגעים מועטים נדמים כנצח. נמחיש זאת בדוגמא. חתן שעומד להינשא בעוד שבוע ומצפה לכך מאוד, הרי בוודאי תחושתו היא שהזמן עובר לאט. שבוע ימים נראה בעיניו כחודש. ואם כן, מדוע אצל יעקב אבינו, שכל כך אהב את רחל, ורצה לשאתה לאשה, נאמר ״ויהיו בעיניו כימים אחדים״, מדוע חי יעקב בתחושה, ששבע שנים הם כימים אחדים, אדרבה, המציאות מוכיחה להיפך, וצריך היה לכתוב: ״ויהיו בעיניו כשנים רבות״, הרבה מעבר לשבע שנים? כדי להבין זאת, נקדים יסוד חשוב. בגדרי אהבת הזולת, ישנם שני סוגים. ישנה אהבת הזולת המוגדרת ״גשמית״, שמטרת האוהב הינה קיום האינטרסים האישיים שלו. כדי לקדם את האינטרסים שלו, הוא אוהב את הזולת, כשלמעשה הוא אוהב את עצמו, ולמעשה הוא משתמש באהבת הזולת, כדי לממש את מטרותיו שלו עצמו. כמשל, נביא את האמרה הידועה. אדם מתארח במלון, ונשאל מה הוא אוהב לאכול, תשובתו היא, אני אוהב דגים. האם כוונתו שהוא אוהב את הדגים או שהוא אוהב את עצמו? ברור שהוא אוהב את עצמו. שהרי אילו הוא היה אוהב את הדגים באמת, היה עליו לשלחם לחופשי, ולא לגרום למותם ולהפיכתם לתבשיל עבורו! מנגד, ישנה אהבת הזולת, המוגדרת ״רוחנית״. ופירושה, אהבת הזולת אך ורק, או על כל פנים בעיקר, לטובתו של המקבל, ללא אינטרסים אישיים של הנותן כלל ועיקר, כשהמטרה היא טובת המקבל בלבד. ההבדל בין אהבת הזולת ״הגשמית״ לבין אהבת הזולת ״רוחנית״ היא בדיוק הנקודה עליה אנו מדברים כעת, הרגשת משך הזמן, בזמן שנותר לו עד לקבלת הדבר. אדם האוהב דבר בהגדרה של ״אהבה גשמית״, הרי הרגשתו מבחינת הזמן שיעבור עד לקבלת הדבר, תהיה הרגשה של פרק זמן ארוך יותר מן המציאות של הזמן האמיתי, כיוון שמעורבת כאן מטרה אישית שלו, לה הוא מצפה. ציפייה אישית זו, גורמת לו להרגשת משך זמן ארוכה ביותר. אך במקום בו ישנה ״אהבה רוחנית״, בה אין נגיעה אישית, וכל מטרתה היא טובת הזולת, כאן, אדרבה, הרגשת הזמן החולף תהיה מהירה יותר. לפיכך נבין את הנאמר ביעקב: ״ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה״, יעקב אבינו שאהבתו לרחל הייתה אהבה רוחנית, ללא מטרות ואינטרסים אישיים, אצלו הזמן שחלף, היה בהרגשת ״ימים אחדים״ בלבד, כיון שלא הייתה מעורבת כאן טובתו האישית כלל וכלל. ודבר זה מדויק בלשון הפסוק – ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו ״אותה" – דווקא! אותה – ולא את עצמו כלל. **שבת שלום ומבורך**.

פתגם השבוע

״ אדם העובד תמיד את הקב״ה
בכל רגע, אין לו פנאי לגאווה
ולשאר מידות רעות.״
{ הבעש״ט }

זמני כניסת ויציאת השבת

	כניסת השבת	צאת שבת	רבינו תם
ירושלים	16:02	17:16	17:55
תל אביב	16:18	17:18	17:51
חיפה	16:09	17:15	17:52
באר שבע	16:21	17:19	17:55
אילת	16:13	17:21	17:55

לזרע של קיימא. אמן.
שלמה בן יונה
חנה בת יעל
אליהו בן מרים
מרגלית בת חנה

״ אור החיים הקדוש ״ ״ סגולה להינצל מיצר הרע ״

״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא״ {כ״ח, י׳}

רבנו האור החיים הקדוש, מפרש את הפסוקים הללו, בדרך רמז

שהתורה רמזה על יציאת הנפש וירידתה, מעולם העליון לעולם הזה, ויחד עם הנפש מגיע יצר הרע, ורומזת לנו התורה מה הם העצות לניצוח היצר הרע, והם:

א, לימוד התורה.

ב, קריאת שמע וקבלת עול מלכות שמים.

ג, זיכרון יום המיתה. ולפני ואחרי הכל צריך ׳תפילה׳ בכל יום כדי להינצל מיצר הרע.

וכך רמוזים הדברים

״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב״ הנשמה נקראת ״יַעֲקֹב״ כי היא יורדת לעולם הזה שהוא נמוך כמו עקב...

״מִבְּאֵר שָׁבַע״ והיא יוצאת ממקור הנשמות בעולם העליון הנקרא ״בְּאֵר״, ונקרא גם ״שָׁבַע״, כי ה׳ משביע את הנשמה, טרם ירידתה לעולם הזה...

״וַיֵּלֶךְ חָרָנָה״ והולך עם האדם היצר הרע הנקרא ״חָרָנָה״ שגורם לחרון אף בעולם באמצעות החטאים...

והדרכים להינצל מיצר הרע

״וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם״, ׳פגיעה׳ לשון תפילה, שצריך להתפלל לה׳ בכל יום שינצל מיצר הרע.

״וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ״, שצריך להתפלל עד סוף ימיו כשיעריב שמשו ותצא נשמתו.

״וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם״, מרמז לימוד התורה, שנקרא ״אַבְנֵי הַמָּקוֹם״ התורה ירדה משמים כתובה על לוחות אבן, ובכוח התורה הוא רוגם והורג את היצר הרע כמו עם אבנים.

״וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו״, מרמז לקריאת שמע, שקוראים אותו על המיטה.

״וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא״, יזכיר לו יום המיתה, שהוא מקום שכיבה הידוע.

ובעזרת ה׳ וישועתו, נזכה לנצח את יצרנו הרע, ולקבל את חלקנו השכר הטוב המגיע לנו, אמן.

הבית השלם
הרב שמעון שמש שליט״א – יועץ זוגי וחינוכי: 052-7162999

זוגיות בפרשת השבוע

ישנו הבדל מהותי בין גישתו של יצחק אבינו ובין אשתו רבקה, ביחסם כלפי בניהם יעקב ועשו. שבעוד יצחק אבינו אוהב את עשו משום שמביא ציד לביתו, רבקה אוהבת את יעקב, איש תם ויושב אהלים. ועוד, אם עשו הצליח ׳לעבוד׳ על אביו בדיבוריו החלקלקים ונתן לו תחושה של צדקות, הרי אמו שגדלה בביתם של רמאים ונוכלים כמו בתואל ולבן, לא קונה את ה׳סחורה׳... ומבינה היטב מה טיבו של עשו בנה הגדול, האהוב פחות. היא אוהבת **גם** את עשו ונאמנת עליו כדי להפקיד אצלה את היקר לו ביותר, אבל ביותר מחבבת את בנה הלומד בבית מדרשם של שם ועבר. והנה מגיע העת ו׳מידע מודיעי׳ רגיש על כך שעשו ממתין לשעת-כושר כדי להרוג את יעקב אחיו! והדרך היחידה להציל אותו היא לשלוח אותו אל מקום מרוחק אצל משפחתה בארם-נהריים. אבל איך? הרי בעלה יצחק **הוא** אבי המשפחה, ויש ליטול ממנו רשות וברכת הדרך. ורבקה אמנו שומרת היטב על כבוד בעלה הדגול - שליש האבות, ולא תחליט על דעת עצמה לשלוח את בנה מבלי לקבל הסכמה מיצחק! ומאידך, לא ניתן לומר לו שסכנה מרחפת על ראשו של יעקב **מצד בנך אהובך**, שמצפה שתמות ויוכל להרוג אותו! רבקה בחוכמתה ומתוך תבונה נשית, משתפת את בעלה בצורה אצילית **כמבקשת** על עתיד בנה **ושואלת עצה** ותושייה **מה לעשות** עבורו... ״...אם יקח יעקב אשה מבנות חת כאלה, (שנאמר עליהן שהיו מֹרַת רוּחַ **לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה** גם יחד!) **למה לי חיים**״. היא לא אומרת עשו רשע, סכנה – רצח! אלא הגיע הזמן להשיא את יעקב, את מי **אתה מציע**, שלא תהיה לנו למורת רוח כמו נשות עשו בננו!; היא שואלת בחמה ובתבונה נשית את בעלה ומוסרת בידיו את שרביט הנהגת הבית, ומצפה למוצא פיו. כל הקרדיט נתון ליצחק **ולא לה**! והנה הכל זורם בדיוק כמו שהיא רצתה, ויצחק ׳פוסק׳ בדיוק את מה שרבקה הייתה מייחלת שיגיד: ״קום לך לפדן ארם, לבית אבי אמך, ותקח משם אשה״! אין טעם במריבות מילוליות וניסיונות שכנוע והצעת פתרונות בבחינת ׳אני צודקת כי אני יודעת ואני מבין היטב״... אלא לגרום בתבונה לצד השני לומר את מה שחשוב באמת. אם הרכב הבית נכון ובונים מערכת זוגית בריאה בניהול הבית ומערכות המשפחה, כל אחד יֵדַע כיצד השני חושב, ומה הוא יאמר במקרה זה! היא רצתה ביעקב ילך לפדן ארם, ומה אמר יצחק על כך? ...״לך לפדן ארם... לבית בתואל **אבי אמך**... קח אשה מבנות **אחי אמך**״... וכמו שאמר חכם אחד: אשה **כְּשֵׁרָה** ׳רוקדת׳ לפי המנגינה של בעלה, ואשה **חֲכָמָה**, כותבת לו את התווים... בהצלחה.

הלכות - ילקוט יוסף

הלכות נשיאת כפים .

לרפואה שלמה , אמן.
קסם לאה חיה בת אלה
ולהצלחת אשר בן
יהודית מלכה וב״ב.

כשמגיע שליח צבור לברכת רצה, שהיא ברכת העבודה, כל כהן שנמצא בבית הכנסת צריך לעקור רגליו ממקומו כדי לעלות לדוכן, ולהתכונן לברכת כהנים. ולכתחילה צריך לעקור רגליו בתחילת ברכת רצה, ואפילו לא יספיק להגיע לדוכן עד סיום ברכת מודים מפי השליח צבור, שפיר דמי. ויכול לעקור רגליו אף בעת שהצבור עונה אמן על ברכת רצה. ואם לא עקר רגליו בתחילת הברכה עד שהתחיל שליח צבור בברכת מודים, אפילו אמר תיבת מודים בלבד, [ואפילו אם לא עקר רגליו מסיבת אונס], שוב אין הכהן עולה לדוכן. אבל אם רק סיים השליח צבור המחזיר שכינתו לציון, אפילו שהה קצת קודם שיתחיל מודים, רשאי הכהן לעקור רגליו לדוכן לברכת כהנים.

כהן הנושא כפיו, פשט המנהג שמסיר את כריכות התפילין מעל האצבע, קודם שנוטל ידיו. ויש שחוזרים וכורכים הרצועה על האצבע מיד אחר הנטילה, אך המנהג הנכון הוא שלא להחזיר את הכריכות רק לאחר נשיאת כפיהם. [וכדמבואר בתשובות הגאונים ובשו״ת הרי״ף. ואף שבשארית יוסף ח״ג עמוד קעז. וכן בילקו״י מהדורת תשס״ד תפלה ב׳ עמוד רפט כתבנו שיכולים להחזיר הרצועות קודם נשיאת כפים, הנה אחר שראיתי דברי הגאונים להדיא, הנכון הוא שלא להחזיר הרצועות רק לאחר נשיאת כפים].

דעת רוב גדולי הפוסקים שמצוות צריכות כוונה, ולכן טוב וראוי שבשעה שהכהנים עוקרים רגליהם לישא את כפיהם, יתנו בדעתם שעומדים לקיים מצוה מן התורה לברך את ישראל. ויש שמוסיפים ואומרים, הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה לברך את ישראל ברכת כהנים בנשיאת כפים, כמו שצויתנו בתורתך, כה תברכו את בני ישראל אמור להם. ולדעת החיי אדם כל שעושה מעשה של מצוה אף שלא נתכוין להדיא לצאת ידי חובה, יצא ידי חובה, אחר שמן המעשה מוכח שלא עשה אלא לשם ציווי הבורא.

הכהנים עומדים בדוכן ופניהם כלפי ארון הקודש, ואחוריהם כלפי העם, ומשלשלים הטלית על פניהם, וכאשר השליח צבור קורא ״כהנים״ [אם הם שנים או יותר], מתחילים לברך. ויש אומרים שצריך לסיים את כל הברכה, ורק אחר כך להפוך פניהם כלפי העם. והמנהג שהכהנים הופכים את פניהם בעת שאומרים תיבת באהבה, בסיום הברכה. [ואף שהכהנים מחזירים גביהם אל ארון הקודש, אין בזה חשש].

כשהכהנים נושאים את כפיהם, יגביהו את ידיהם כנגד כתפיהם, ויש אומרים שלא יגביהו ידיהם יותר מכנגד הכתפים. ויש אומרים שאם רצו להגביה ידיהם עד כנגד ראשם, הרשות בידם. ולדעת רבינו האר״י והמקובלים צריכים להגביה ידיהם עד כנגד הראש. והנוהגים כן יש להם על מה שיסמוכו. ומגביהים יד ימנית קצת למעלה מהשמאלית, והיא עיקר נשיאת כפים, לשון הרמת ידים. והכהנים חולקים אצבעותיהם ומכוונים לעשות חמשה אוירים. [בין ב׳ אצבעות לב׳ אצבעות אויר אחד]. ואמנם כהן שאינו יכול לחלוק את אצבעותיו להפריד שנים שנים, אין זה מעכבו מלישא כפיו, אלא יפריד כל אצבעותיו זו מזו.

הכהנים צריכים לומר את פסוקי ברכת הכהנים בקול רם (סוטה לח.), ובניגון. וגם השליח צבור לא יקריא לכהנים בלחש, אלא יגביר את קולו. ואין לצבור לענות אמן בקול רם יותר מהמברך, ורק אם עושה כן באקראי כדי לעורר הכוונה, או לעורר את הצבור לענות אמן, מותר לענות אמן בקול רם.

אין הכהנים רשאים לנגן בברכת כהנים שנים או שלשה ניגונים, משום שיש לחוש לבלבול, ולכן אין לנגן אלא ניגון אחד מתחלה ועד סוף.

כשאומרים תיבות: יברכך, וישמרך, אליך, ויחנך, אליך, לך, ושלום, הכהנים הופכים פניהם לדרום ולצפון, כדי שתתפשט הברכה לכל האנשים העומדים מצידיהם. ונוהגים להאריך בניגון בתיבות אלה.

אין מברכין ברכת כהנים אלא בלשון הקודש, ובעמידה, ובנשיאות כפים. וכולהו לעיכובא. ולכן כהן עולה חדש מחוץ לארץ שהגיע לארץ, ואינו יודע לשון הקודש, טוב שיצא מבית הכנסת ולא ישא את כפיו עד שילמד הברכה בלשון הקודש.

יש אומרים שיש דין ״שומע כעונה״ גם בברכת כהנים, ולדבריהם כהן שהוא צרוד שאינו יכול לברך ולומר את פסוקי הברכה, יכול לעלות לדוכן ולישא כפיו, ויבקש מחבירו שיכוין להוציאו ידי חובת הברכה ופסוקי הברכה, וגם הוא יתכוין לצאת, ויוצא בזה ידי חובה. ויענה אמן אחר המברך.

כהן שנטל ידיו לנשיאת כפים של שחרית, אם שמר ידיו ולא נגע במקומות מכוסים, אינו חייב ליטול את ידיו שנית למוסף. והמחמיר ליטול ידיו גם לשחרית וגם למוסף, תבוא עליו ברכה..

אם יש שם כהן אחד ומצטרף עמו כהן קטן [הנושא כפיו משום חינוך], אין השליח צבור קורא להם ״כהנים״, אלא נושאים את כפיהם מעצמם.

״ הגאון הרב איסר זלמן מלצר זצ״ל ״

בי איסר זלמן מלצר נולד בה׳ באדר א׳ תר״ל בעיר מיר שבפלך מינסק, לאביו ר׳ ברוך פרץ, שהיה רב גדול בתורה ויר״ש. בן עשר התחיל ללמוד אצל רב העיר מיר ר׳ יום-טוב ליפמאן, מחבר ספר ״מלבושי יום-טוב״. הוא למד גם בישיבת מיר, שנחשבה אז לפרוזדור לישיבת וולוזין. וכשהוא בן 14, התחיל לימודיו בישיבת וולוזין, שהייתה אז בשיא פריחתה, בראשותם של הנצי״ב (רבי נפתלי צבי יהודה ברלין), ורבי חיים סולובייצ׳יק, יוצרי האסכולה התלמודית הליטאית, שהטביעה את חותמה כמעט על כל הישיבות ועל שיטת הלימודים של רובם של הרבנים חובשי ישיבות ומרביצי תורה. שבע שנים למד רבי איסר זלמן מלצר, 1884-1892 בישיבת וולז׳ין, למעט שנה אחת שלמד בישיבת ראדין. בשנת 1892 נשא לאישה את בילא הינדא, בתו של הלמדן הגביר ר׳ שרגא פייבל פראנק מקובנה, שהיה ממקורביו של רבי ישראל סאלאנטר ומפעילי תנועת המוסר. יחד עם גיסו ר׳ משה מרדכי אפשטיין בילה רבי איסר זלמן כשנתיים בבית חותנו בפרברה של קובנה, שם הושפע מתנועת המוסר. בשנת תרנ״ד, והוא בגיל 24 שנה, נתמנה לריש מתיבתא בישיבת ״כנסת ישראל״ בסלובודקה, ומילא תפקידו זה - שלא היה קל בהתחשב עם חוש הביקורת של התלמידים והרבנים - בהצלחה רבה, עד שנתמנה בשנת 1897 לר״מ בישיבת סלוצק. יחסו לארץ ישראל רבי איסר זלמן היה בוער באהבת ארץ ישראל, ״א״י הייתה מאווי חייו״. בהיותו תלמיד בישיבת וולוזין היה הרוח החיה באגודת סתר של חובבי א״י בשם ״נס ציונה״, בשנות השמונים למאה התשע-עשרה. הוא קנה יחד עם גיסו ר׳ משה מרדכי אפשטיין חלקת קרקע בחדרה ונטע שם פרדסים. הוא התגעגע תמיד לעלות ארצה ולהתנחל שם, ובשנת 1925 הגשים שאיפתו זו. למרות שהיה לו מעמד מבוסס וחשוב בתור ר״מ דישיבת קלצק, שגם הייתה זקוקה להנהגתו, עזב את פולין ועלה ארצה. בארץ עמד בקשרים אמיצים עם הרב קוק. היה ממייסדי ״ועד הישיבות״ בווילנה, יחד עם ה״חפץ חיים״ ורבי חיים עוזר גרודזנסקי זצ״ל, שהיה אתם בידידות עזה ושתף פעולה אתם בעבודה ציבורית. רגש אחריות לכלל ישראל ומדת הטובה שבו, שהגיעו לשכלול ולשלמות, המריצו אותו לעסקנות ציבורית. גם זו הופיעה אצלו ביושר, כנות ואצילות. הוא התרחק ממחלוקת, אף שעמד על עקרונותיו ולא ויתר אף על תג של ציווי הלכה. אהבת ישראל שבו גרמה שקרב כל יהודי. ככה האיר באישיותו על חוגים שונים ורחבים. טוהר המידות שבו, נועם הליכותיו, צדקתו, פזרנותו לעניים, הרימו אותו לאיש המופת. אולם מרכז פעולותיו, עיקר כל מאווייו, מחשבותיו ומעשיו, היה הרבצת התורה, בעומק וברוחב. הוא היה מעמיק בלימודיו, והיה מרחיב את השפעתו, במישרין ובעקיפין, עד שיצאו מבית מדרשו, או משל אלה שנוצרו ע״י בית מדרשו, מאות לומדים מופלגים, גדולים בתורה, רבנים, מורים, מדריכים ומחנכים, שתפסו מקומות חשובים בעולם התורה. תקופת סלוצק במשך עשרים ושש שנים, 1897-1923 שמש כר״מ בסלוצק. אחרי המהפכה הסובייטית המשיך בפעולותיו בתור רב ור״מ, והיה למטרה לחיציהם של הייבסקציה, שאחת החלטתה לחסל כל מוסדות תורה. הוא הוכיח אומץ לב רב בהגנתו על הישיבה, ונאסר פעמים אחדות. אחרי שחרורו התחבא זמן מה בכפר הסמוך לסלוצק. לבסוף נאלץ לברוח על נפשו, וב-1923 נמלט בחשאי דרך הגבול הפולני לקלצק, עיירה ששכנה ע״י הגבול הרוסי, ושאכסנה את ישיבת ״עץ חיים״ עוד משנת 1921, בראשותה של חתנו הגאון רבי אהרן קוטלר, שעבר לשם עם חלק מן התלמידים. רבי איסר זלמן הגיד שיעורים בקלצק כשנתיים, וב-1925 עלה לארץ ישראל, שם נתמנה לר״מ בישיבת ״עץ חיים״ בירושלים, ושמש במשרה זו עד פטירתו בי׳ כסלו תשי״ד. חיבר שבעה חבורים גדולים בשם ״אבן האזל״ על הרמב״ם, שאשתו, הרבנית המלומדת בילה הינדה, ״העתיקה בכתב ידה את כל הכתבים למסרם לדפוס, והיא שהתעסקה בכל עבודת הדפסה והפצה״. סיפור – אורח הכבוד תלמידיו של ר׳ איסר זלמן מלצר שהו בביתו. לפתע הסתכל אחד מהם דרך החלון ונדמה היה לו כי מרן הרב מבריסק עולה במדרגות הבית. הזדרז התלמיד והכריז: ״רבינו, הרב מבריסק עולה עתה לבית״. מיד נחפז ר׳ איסר זלמן ללבוש את מעיל השבת לכבוד האורח, ויצא במרוצה למדרגות כדי לקבל את פניו. עד מהרה התברר, כי נפלה טעות, והאורח הינו אדם פשוט שבמראהו החיצוני דמה לרב מבריסק. אולם התלהבותו של ר׳ איסר זלמן לא פגה, ויראת הכבוד לכבוד האורח הגדול לא חלפה. הוא המשיך לנהוג עימו כאילו הוא היה הרב מבריסק בכבודו ובעצמו. הכניסו בכבוד גדול לביתו, הושיבו בראש השולחן ושאל ברגשי הכנעה וכבוד: ״במה אוכל לכבד את האורח החשוב? אולי ייטול ידיו לסעודה? באיזה משקה נכבדו?״ האורח הנדהם התנצל: ״חלילה אל לו לרבינו לטרוח למעני. מטרת ביקורי היא לבקש המלצה מאת מעלת כבוד תורתו״. תיכף ומיד נטל ר׳ איסר זלמן גיליון נייר ועט וערך מכתב חם ונלהב למען האיש. כאשר עזב היהודי את הבית, עמד ר׳ איסר זלמן ללוותו וירד עמו את כל מדרגות ביתו עד לרחוב. כשחזר שאלוהו בני ביתו ותלמידיו בתמיהה רבתי: ״כל כך למה?״, השיבם ר׳ איסר זלמן: ״בעוונותינו הרבים נעשו המצוות מזולזלות בעינינו, ומתוך כך באים אנו לידי הפליה בין יהודי אחד למשנהו. אולם עכשיו, כאשר סיבבה ההשגחה העליונה שהתכוונתי לקבל את פני גאון הדור ולחלוק לו כבוד מלכים, האם עלי לחדול מכוונתי הטהורה לקיים את מצוות הכנסת אורחים בכל ההידורים, לאחר שנתברר הטעות? האם עלי להפסיד את המעשה הטוב והראוי, אך ורק משום שהאורח הוא יהודי פשוט?! נפטר ב-י׳ בכסלו תשי״ד.

ניתן לקבל את העלון במייל. נא לשלוח בקשה למייל : Asher7171@walla.com
הצעות והארות יתקבלו בשמחה. אשר ביטון - רב משמר הגבול - ירושלים. 0524090556